

Sygn. akt II AKz 198/24

P O S T A N O W I E N I E

Dnia 23 kwietnia 2024 roku

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodnicząca Sędzia Sądu Apelacyjnego Ewa Gregajtys (spr.)

Sędziowie Sądu Apelacyjnego Ewa Leszczyńska - Furtak

Sądu Apelacyjnego Rafał Kaniok

Protokolant Wiktoria Siporska

przy udziale Prokuratora – bez udziału

po rozpoznaniu sprawy z wniosku Zbigniewa Saraty

o odszkodowanie i zadośćuczynienie w trybie ustawy z dnia 23 lutego 1991r.

**o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych
za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego**

**zażalenia wniesionego przez Komendanta Stołecznego Policji jako
reprezentanta Skarbu Państwa**

od postanowienia Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 29 lutego 2024r.

sygn. akt II AKa 497/22

**w przedmiocie pozostawienia bez rozpoznania apelacji wniesionej przez
Komendanta Stołecznego Policji**

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

p o s t a n a w i a:

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

U Z A S A D N I E N I E

Sąd Apelacyjny w Warszawie zaskarżonym postanowieniem, na podstawie art. 430 § 1 kpk w zw. z art. 429 § 1 kpk w zw. z art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 23 lutego 1991r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób

represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, pozostawił bez rozpoznania apelację Komendanta Stołecznego Policji – reprezentanta Skarbu Państwa, jako pochodzącą od osoby nieuprawnionej (k. 166-167).

Zażalenie na postanowienie wniosła pełnomocnik Komendanta Stołecznego Policji – organu reprezentującego Skarb Państwa, zarzucając obrazę przepisów prawa materialnego:

- art. 8 ust. 1 w zw. z ust. 3 ustawy z dnia 23 lutego 1991r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego w zw. z art. 554 § 2a i 2b pkt. 3 k.p.k., obowiązujących w dacie wniesienia apelacji, poprzez nieprawidłową wykładnię, prowadzącą do uznania, że apelacja od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 28 września 2022r., sygn. akt XVIII Ko 76/21 została wniesiona przez podmiot nieuprawniony, gdy przepisy obowiązujące w dacie jej wniesienia przyznawały Skarbowi Państwa – Komendantowi Stołecznemu Policji uprawnienie do wniesienia środka zaskarżenia podlegającego rozpoznaniu zgodnie z przepisami kpk;
- art. 8 ust. 1 w zw. z ust. 3 ustawy z dnia 23 lutego 1991r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego w zw. z art. 554 § 3 k.p.k., poprzez nieprawidłową wykładnię prowadzącą do uznania, że apelacja wniesiona przez Skarb Państwa – Komendanta Stołecznego Policji od ww. wyroku została wniesiona przez podmiot nieuprawniony, podczas gdy przepisy obowiązujące po wejściu w życie ustawy z dnia 7 lipca 2023r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego, ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 poz. 1860) wskazują, że o terminie rozprawy należy zawiadomić wnioskodawcę, prokuratora oraz organ reprezentujący Skarb Państwa (art. 554 § 3 kpk), a tym samym Skarb

Państwa uznany jest za stronę postępowania i jest podmiotem uprawnionym do wniesienia apelacji, która podlega rozpoznaniu zgodnie z przepisami kpk.

Skarżąca zarzuciła nadto błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, polegający na ustaleniu, że apelacja została wniesiona przez podmiot nieuprawniony, podczas gdy prawidłowe ustalenie stanu faktycznego i prawnego powinno prowadzić do stwierdzenia, że apelacja została wniesiona przez podmiot uprawniony tj. Skarb Państwa *statio fisci* Komendanta Stołecznego Policji i podlega rozpoznaniu zgodnie z przepisami kpk.

Podnosząc takie zarzuty, pełnomocnik wniosła o uchylenie postanowienie i przekazanie apelacji do rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie (k. 174-178).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zarzuty zażalenia nie są słuszne czyniąc takim zawarty w nim wniosek.

Sąd Apelacyjny wydając zaskarżone postanowienie słusznie przyjął, że apelacja wniesiona przez Komendanta Stołecznego Policji jako reprezentanta Skarbu Państwa podlegała pozostawieniu bez rozpoznania bowiem wskutek zmiany przepisów Skarb Państwa nie jest już stroną postępowania w sprawach odszkodowawczych prowadzonych na podstawie ustawy z dnia 23 lutego 1991r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. 2021. 1693). Uwzględniając kompleksowo treść znowelizowanych przepisów stwierdzić należy, że wniosku tego nie zmienia okoliczność, że w dacie wydania wyroku, jak też wniesienia apelacji, Komendant Stołeczny Policji jako organ reprezentujący Skarb Państwa, był podmiotem uprawnionym do zaskarżenia wyroku.

Powtórzyć należy za Sądem Apelacyjnym, że art. 8 ustawy z dnia 7 lipca 2023r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz

niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023. 1860) zmieniono regulację art. 8 ust. 3 ustawy lutowej, który otrzymał brzmienie: "*W postępowaniu o odszkodowanie i zadośćuczynienie mają odpowiednie zastosowanie przepisy rozdziału 58 Kodeksu postępowania karnego, z wyjątkiem art. 554 § 2a i 2b oraz art. 555*". Tym samym, w postępowaniu prowadzonym w trybie ustawy lutowej, po nowelizacji Skarb Państwa (i jego reprezentant) nie występuje już w charakterze strony, bo taki status przysługuje wyłącznie wnioskodawcy i prokuratorowi (art. 8 ust. 1 i 2 ustawy lutowej).

Rację ma skarżąca, że w dacie wyrokowania, wniesienie apelacji, a także wszczęcia postępowania apelacyjnego, Komendant Stołeczny Policji jako organ reprezentujący Skarb Państwa był stroną postępowania, a zatem także podmiotem uprawnionym do zaskarżenia wyroku. Wbrew twierdzeniu zażalenia, samo to nie stanowi jednak, by status ten zachował do końca postępowania, a wręcz przeciwnie, treść przepisów nowelizacji nakazuje to wykluczyć. Omawiana zmiana art. 8 ustawy lutowej dotyczyła kręgu uczestników postępowania, zatem miała charakter stricte procesowy, a jako taka, zgodnie z zasadą *lex nova* obowiązuje od wejścia w życie ustawy, zatem wobec regulacji jej art. 40 - od 28 września 2023r. Ustawa nowelizująca nie zawierała przy tym przepisów intertemporalnych, które regulowałyby w sposób odrębny wejście w życie nowej treści art. 8 ustawy lutowej. Rozwiązanie petryfikujące skuteczność dokonanych czynności przewiduje art. 35 ustawy nowelizującej, ma on jednak zastosowanie wyłącznie do zmian wprowadzonych do Kodeksu postępowania karnego, zatem nie dotyczy nowelizacji ustawy lutowej. W konsekwencji, wskutek przywołanych zmian skarżący utracił status strony postępowania, co sprawia, że wniesiony środek odwoławczy nie podlega rozpoznaniu jako pochodzący od osoby nieuprawnionej.

Odmienny pogląd skarżącej nie znajduje także uzasadnienia w art. 554 § 3 kpk. Skoro zgodnie z treścią znowelizowanego art. 8 ust. 3 ustawy lutowej Skarb Państwa i jego reprezentant nie występują już jako strona postępowania, a przepisy

kodeksu postępowania karnego do postępowań prowadzonych w trybie tej ustawy mają *odpowiednie zastosowanie*, to ujęty w art. 554 § 3 kpk obowiązek powiadomienia o terminie rozprawy organu reprezentującego Skarb Państwa nie znajduje zastosowania do postępowań prowadzonych na podstawie ustawy lutowej. Sąd Apelacyjny nie podziela tym samym odmiennego poglądu w tym zakresie zaprezentowanego w zaskarżonym postanowieniu – skoro intencją ustawodawcy było wyeliminowanie spośród uczestników postępowania toczącego się na podstawie ustawy lutowej, Skarbu Państwa reprezentowanego przez odpowiednie *statio fisci*, to treść art. 554 § 3 k.p.k., który ma charakter czysto techniczny wymieniając adresatów zawiadomienia o terminie rozprawy prowadzonej w trybie rozdziału 58 kpk, nie może samodzielnie określać kręgu stron postępowania, w oderwaniu od mającego w tym zakresie znaczenie zasadnicze art. 554 § 2a k.p.k., którego stosowanie przepis art. 8 ust. 3 ustawy lutowej po nowelizacji eliminuje, czyniąc to w sposób kategoryczny (*por. postanowienie SN z 15.02.2024 r., III KZ 2/24, LEX nr 3692340.*).

Mając na względzie wskazane okoliczności stwierdzić należy, że Sąd Apelacyjny nie uchybił regułom ujętym w zarzutach zażalenia, a podstawę zaskarżonego postanowienia stanowiły prawidłowe ustalenia tak w zakresie istotnych dla rozstrzygania faktów, jak i znajdującego zastosowanie stanu prawnego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny nie uwzględnił złożonego zażalenia i zaskarżone postanowienie utrzymał w mocy

SSA Rafał Kaniok
Furtak

SSA Ewa Gregajtys

SSA Ewa Leszczyńska-

